ԱՆԳ. ԹԻՒԻ

1920

ՓՐԿՉԻՆ ԹՈՒԱԿԱՆ

ՀԱՅԿԱՅ ՇՐՋԱՆԻՆ

4412-13

ՆԱՀԱՆԳ.

ՀԱՅՈՑ ՓՈՔՐ ԹՈՒԻՆ 1369-70

ՌՅԿԹ-ՌՅՀ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ
2-3 ՏԱՐԻՆ

ՏԳԱՐԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ. ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ
ՏԻԳՐՈՅԴ, ՄԻՇԻԿՆ

ութիւն եւ Տպագրութիւն
Թեմական Հովուին

269
9)
33

Gr. Elvan
Box 1134
Detroit, Mich.

2(059)
83
529.2

ՆԱՀԱՆԳ. ԹԻՒ
1920
ՓՐԿՉԻՆ ԹՈՒԱԿԱՆ

ՀԱՅԿԱՅ ՇՐՋԱՆԻՆ
4412-13
ՆԱՀԱՆԳ.

ՀԱՅՈՑ ՓՈՔՐ ԹՈՒԻՆ 1369-70

ՌՅԿԹ-ՌՅՀ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ
2-3 ՏԱՐԻՆ

ՏՊԱՐԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ
ՏԻԴՐՈՅԴ, ՄԻՇԻԿՆ

Աշխատութիւն եւ Տպագրութիւն
Թեմակալ Հօրն

NERSES SHNORHALI LIBRARY

9 ... 2011

«Հայկայ Շրջանը» աշխարհիս ամենահին տօմարական մի հաշիւն է, սկսեալ՝ 4412 տարի առաջ. եւ եղած է Հայոց Մեծ Թուականը: 1460 տարին կը կազմէ «Շրջան» մը: Քրիստոսէ 2492 տարի առաջ սկսելով՝ Բ Շրջանը մտան 1032ին (Քս. Է առաջ). Գ Շրջանը մտան 428 Քս. Է ետք, Ս. Թարգմանչաց օրերուն. Դ Շրջանն սկսանք 1888ին: Ամիսները միշտ 30 օր ունին, եւ 5 եւ 6 օր (Նաւասարդին) Աւելեաց փոքր ամիսով մը:

Տարեմուտն է Նաւասարդ 1. [Օգոստոս 11]:

1920 Թուականը՝ Դ Շրջանին 31-32 տարին է:

Սղագիրք.—

Ն. եւ Ն. Տ.	Նոր Տոմար. Գրիգորեան:
Հ. եւ Հ. Տ.	Հին Տոմար. Յուլեան:
Շ. եւ Հ. Շ.	Հայկայ Շրջան:
Ամ.	Ամերիկեան:
Օրթ.	Օրթոտոքսներ:
ԾԼ.	Ծնունդ Լուսնի.
ԱՔԼ.	Առաջին Քառորդ Լուսնի:
ԼԼ.	Լրումն Լուսնի:
ՎՔԼ.	Վերջին Քառորդ Լուսնի:

Չորս Եղանակները կ'ըսկսին.—

Գարուն, Մարտ 20, 3. 59 Չկնի Միջօրէի.

Ամառ, Յունիս 21, 12. 40 Չ. Մ.

Աշուն, Սեպտեմբեր 23, 1. 29 Առաւօտ

Ձմեռ, Դեկտեմբեր 21, 9. 17 Չ. Մ:

112595-ԱՀ
2265-2011

Գիր Տարւոյս	Ն. Տ. ԿԾ	Հ. Տ. ԹԸ
Ոսկեգիր	2	19
Եօթներեակ	ԴԵ	ԳԴ
Վերադիր	ԺԴ	ԻԱ
Աւագ Լր. Լուսնի	Ապր. 3,	Մարտ 24
ԶԱՏԻԿ	Ապրիլ 4,	Մարտ 29

1 շաբաթի տարբերութիւն:

1921ին,

Բուն Բարեկենդան,	Փետր. 6	Փետր. 28
ԶԱՏԻԿ	Մարտ 27,	Ապրիլ 18

5 երկար շաբաթներու տարբերութիւն:

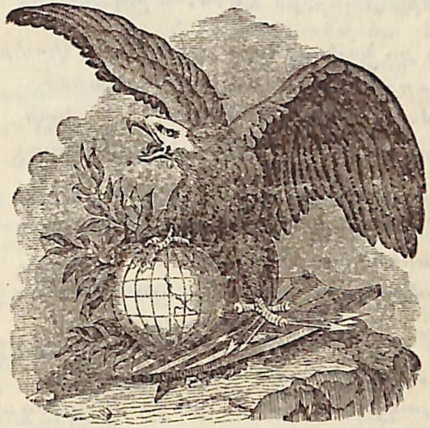

*Երեւանի շինութիւնը՝ եթէ հնագոյն ազգային աւանդութեան մը չափ չհնանայ իսկ մենէ՝ Երուանդաշէն Երուանդակերտի հիմը կը դնէ Խորենացին 310 տարի առաջ Քս. Է. ուր վեհ կը ծածանի այսօր դեռաբուսիկ նորածլիկ ԱԶԱՏ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ Դրօշակը: Սիրենք զԱյն, գուրգուրանք Անոր վրայ:

Կռի՛ւ է Եղբայր ամբողջ մեր կեանք , քաջա-
ցիր ·
Մարտիր , կռուէ , գլուխ կանգուն , սիրտ ան-
ձանձիր ·
Աստուած պաշտպան , Սէր առաջնորդ , քեզ ըլ-
լան ,
Թշնամիք բոլոր քու առջեւ կ՚իյնան :

Թող քու նախանձորդք կատաղի փրփրան ,
Վսեմ սրտիդ դէմ թող իյնան վարան ·
Արհամարհէ դու անոնց ճիգն ու հնար ,
Ըսպասէ արթուն , ժիր եղիր , մի՛ լար :

Թէ յափշտակել գողոց պէս ուզեն
Քու մի պատառիկ , եւ զքեզ անզէն
Թէ գտնեն՝ անմիտ անզգամ ուժեր ,
Դու ամուր կեցիր · զօրագոյն է Սէր :

Պիտ՛ յաղթես : Արեամբ ներկած խիզախի
Եւ ոչ մի ոյժ չէ դիմադիր բաւելի :
Պիտի յաղթես , կ՚ըսեմ քեզի միւսանգամ ·
Ընկճուիլ քեզ չէ հնար , քանի Սիրով ես փար-
թամ :

ՓՐԿՉԻՆ ԹՈՒԱԿԱՆ 1920 . ՆՈՐ ՏՈՄԱՐ
ՀԻՆ ՏՈՄԱՐ 1920 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 14ԻՆ
ՀԱՅԿԻ ՇՐՋԱՆԻՆ 4412-4413 ՕԳՈՍՏՈՍ 11ԻՆ

ՅՈՒՆՈՒԱՐ 31 ՕՐ

Արեւծագ 7·56 , Արեւմուտ 4·52

«Լաւ է ունենալ՝ քան յուսալ ունենալ»

Ն.		Հ.	Շ.
1	Եշ · Ինդոս , Դոմնա , Գղերիկոս ԲՀՆ · եւ 20,000 Նահատակք Նիկոմիդիոյ :		
	Հ · Տ · Դեկտեմբեր	19	
	Հ · Շ · Քաղոց		11
2	Պահք ·	20	12
3	Շբ · ԱԲԳԱՐ Հայոց Թագաւոր :	21	13
4	✠ Ե · Կիր · Ցինակին · բկ ·	22	14
5	Բշ · ԱՒԱԳ ՏՕՆ , Դաւիթ մարգ · եւ Յակոբոս Առաքեալ ·	23	15
	Նր · Լս ·		
6	Գշ · ԱՒԱԳ ՏՕՆ , Ստեփանոս Նխվկ · Ամ · Յայտնութիւն ՏՆ :	24	16
7	Դշ · Պահք : Օրհ · Ծնունդ ՏՆ :	25	17
8	Եշ · ԱՒԱԳ ՏՕՆ , Պետրոս եւ Պօղոս Առաքելոց :	26	18
9	Ուր · Պահք :	27	19
10	Շբ · ԱՒԱԳ ՏՕՆ , Որդիք Որոտման , Յակոբոս եւ Յովհաննէս Առաք :	28	20
11	✠ Զ Կիր · Ցինակին · բձ : Բարեկենդան Ծննդեան :	29	21
12	Բշ · Պահք Ծննդեան : ՎԲԼ ·	30	22
13	Գշ ·	31	23

ՅՈՒՆՈՒԱՐ Ա. ծագ 7·52, Մայրամուտ 5·13

«Ականջէդ մինչեւ բերան քանի՞ մղոն է:»

Ն.		Հ.	Տ.
14	Դշ. Պահք Ծննդեան: - Հին Տոմարի ՏԱՐԵՄՈՒՏ 1920 ՆԱՀԱՆՋ ԹՈՒԻՆ, ՀԱՅՈՑ ԿԱՂԱՆԴ. ՅՈՒՆՈՒԱՐ	1	
	Հ. Տ. Քաղոց		24
15	Եշ. Պահք Ծննդեան	2	25
16	Ուր. " "	3	26
17	Շբ. " "	4	27
18	✠ Է Կիր. Յիսնակին, ակ. ՃՐԱԳԱԼՈՅՑ ԾՆՆԴԵԱՆ: Նաւակատիք:	5	28
19	✠ ԲՇ. ԾՆՈՒՆԴ ՏԵԱՌՆ, ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ, ԵՒ ՄԿՐՏՈՒԹԻՒՆ: (Ա. Տաղաւար Տօն:)	6	29
20	✠ Գշ. Բ Օր Ծննդեան. ՄԵՌԵԼՈՑ	7	30
21	Դշ. Գ " " ԾԼ.	8	
	Հ. Տ. ԱՐԱՑ		1
22	Եշ. Դ " "	9	2
23	Ուր. Ե " "	10	3
24	Շբ. Զ " "	11	4
25	✠ Ա Կիր. Է օր Ծննդեան. աձ:	12	5
26	✠ Բշ. Ը օր Ծննդ. Անուն Տեառն:	13	6
27	Գշ. Ծնունդ Յովհաննու Մկրտչի:	14	7
28	Դշ. Պահք: ԱԲԼ.	15	8
29	Եշ. Պետրոս Հյրպ. Վլաս եպս. եւն.	16	9
30	Ուր. Պահք:	17	10
31	Շբ. Անտոն աբբա, ճգնաւոր:	18	11

Մեր Արեգակն իր բոլոր մոլորակներովն անհուն վազքով կը սուրայ դէպ անծանօթ Արեւ մը, ու գիլ կու գայ անոր շուրջ: Արեւին մոլորակներն են՝ Փայլածու, Արուսեակ, Երկիր, Հրատ Լուսնթագ, Երեւակ, Ուրանոս, Պոսիդոն:

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 29 ՕՐ

Արեւածագ 7·30, Մայրամուտ 5·39

«Բռունցքէ փախցողը կռուի չմտներ:»

Ն.		Հ.	Տ.
1	✠ Բ. Կիր. Ծննդեան, դկ: Բարեկենդան Առաջաւորաց: (Յուշք համայն Հայաստանի դարձին 'ի Քս.)		
	Հ. Տ. Յունուար	19	
	Հ. Տ. Արաց		12
2	Բշ. Պահք Առաջաւորաց: (Առաջին Պահք Հայոց. Ամ Տեառն 300ին:	20	13
3	Գշ. " "	21	14
4	Դշ. " " ԼԼ.	22	15
5	Եշ. " "	23	16
6	Ուր. " ". Երջանիկ Յովնան մարգարէին եւ Նինուէի դարձին:	24	17
7	Շբ. Սարգիս Զօր. Մարտիրոս որդին եւ 14 Զինուորք.	25	18
8	✠ Գ. Կիր. Ծննդեան. գձ:	26	19
9	Բշ. ԱՏՈՄ Զօրավարներ եւ Բանակներն Հայոց:	27	20
10	Գշ. ՍՈՒՔԻԱՍ եւ Ընկերներ, Քանայք Հայոց: ՎԲԼ.	28	21
11	Դշ. Պահք.	29	22
12	Եշ. ՈՍԿԻ եւ Ընկերներ, Քահանայք Հայոց:	30	23
13	Ուր. Պահք:	31	24

Նեւտոնի Օրէնքով՝ «Աստղերու Ձգողական ոյժը ուղիղ համեմատական է իրենց զանգուածին, եւ խոտոր՝ իրենց հեռաւորութեան քառակուսիին:» Այս Օրէնքով՝ Արեւ իրեն կը քաշէ Մեր Դրութեան բոլոր մոլորակները:

ՓԵՏՐՈՒԱՐ Ա. ծագ. 7.21, Մարեմուտ 5.57

«Քիչ վարդ կայ առանց փուշի. ամէն վարդ իր փուշն ունի»

Ն.		Հ.	Տ.
14	Շբ. ՍԱՀԱԿ ՄԵԾՆ Պարթեւ մեր Հայրապետ եւ ՀԱՅՐ Լեզուիս:		
	Հ. Տ. ՓԵՏՐՈՒԱՐ	1	
	Հ. Տ. Արաց		25
15	✠ Դ Կիր. Ծննդեան, դկ: Վերջին Կիրակի Յարութեան: -Անառակին: Օրթոդոքսաց Տեառնընդառաջ. Ամ. Բուն Բարեկենդան:	2	26
16	Բշ. Մարկոս եպ. Պլոն քհ. Բենիամին	3	27
17	Գշ. ՂԵՒՈՆԴԵԱՆՔ Քահանայք մեր:	4	28
18	Դշ. Պահք: Ամ. Օր Մոխրոց:	5	29
19	✠ Եշ. ՎԱՐԴԱՆԱՆՔ Զօրավարք մեր 1036 Վկայք Աւարայրի. -Մեռելոց.- ԱԶԳԱՅԻՆ ՏՕՆ: ԾԼ.	6	30
20	Ուր. Պահք:	7	
	Հ. Տ. ՄԵՀԵԿԻ		1
21	Շբ. Կ. Պօլսի Ժողովին:	8	2
22	✠ Կիր. ԲՈՒՆ ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆ. դկ: (Ցուցք Դրախտին. Անմեղիկ կեանք)	9	3
23	Բշ. ա. օր Մեծ Պահոց:	10	4
24	Գշ. բ. " "	11	5
25	Դշ. գ " "	12	6
26	Եշ. դ " " ԱԲԼ.	13	7
27	✠ Ուր. ե " . -Տեառնընդառաջ:	14	8
28	Շբ. զ " . Թէոդոր զօրավար:	15	9
29	✠ Բ Կիր. Քառասնորդաց. դձ. է օր. (Ցուցք Անկման մարդու:)	16	10

10,000 լիտր օդ կ'անցնի մեր թոքերէն ամէն օր: Մարդ կը շնչէ վայրկեանը 16 անգամ:

Ի ՅՈՒՇ ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ՎԱՐԴԱՆՆԵՐՈՒՆ

(Եւ րոգմոգխմի վաստակներու.)

Բանագոյք Մանկութեան.

Աւարայրի դաշտին ծաղկներուն մէջ՝
Հայ Քաջերն են ինկեր նահատակներ.
Հազարներ կուրծք տուած թշնամւոյն դէմ՝
Հայաստան Քեզ համար են զոհուեր.
Նազելի այն աչքեր՝ արշալոյսին
Փակուե՛ր են ազնիւ, փակուե՛ր են այլ եւս:

«Վա՜չ իմ սիրունք, ո՞ւր էք սրտիս հատորներ,
«Պաչ մը հագիս բոլ թէ ես ձեր մայրն եմ.
«Եւ երբ վաղիւ ծագի արեւ առաւօտ՝
«Զանգերն երգեն, ես դառնապէս պիտի լամ.
«Ո՞ւր էր մեռնիլ քան թէ ապրիլ առանց ձեզ:

-Նոր ծիլեր, Հայրենի՛ք, օր մը
Պիտ՝ ծլին Աւարայրու դաշտէդ.
Մաշը թո՛ղ անո՛նց վառ խայտայ՝
Որ ամօթով խոր կործան են ապրեր:

Երբ օր մը մեր մէջէն վանենք դաւ,
Նախանձ ու քէն,
Ծոյլ ոգին, վատութիւն, եւ կեղծիք,
՝Ըլլանք սիրունք,
Ինչո՞ւ սգայ Հայրենիք:
Ո՛չ բա՛ւ է որ արտասուես.
Բա՛ւ է ինչո՞ւ Դուն դեռ լաս,
Ո՛վ Հայաստան իմ սիրուն:

Երբ վաղիւ երկինքին վերնան դէզ դէզ ամպեր,
Քու ազատ լոյս արեւ վառի ու ճաճանչէ,
Այո՛ փառք են Քու ճակտիդ, ՎԱՐԴԱՆ ԻՐ
ԲԻՒՐ ՔԱՋԵՐՈՎ,
Ո՛վ Հայաստան իմ սիրուն:

ՄԱՐՏ 31 ՕՐ

Արեւծագ 6·59, Մարեմուտ 6·14

«Փոքր հուրը կը տաքցունէ, մեծը՝ կ'այրէ:»

Ն· Հ· Ծ·

1 Բշ· ը օր Աղուհացից:
Հ· Տ· Փետրուար 17
Հ· Ծ· Մեհեկի 11
2 Գշ· թ " " 18 12
3 Դշ· ժ " " 19 13
4 Եշ· ժա " " ԼԼ· 20 14
5 Ուր· ժբ " " 21 15
6 Շբ· ժգ " " -Կիւրեղ Հյրպ· Կիւրեղեպ· եւ մայրն Աննա: 22 16
7 ✠ Գ Կիր· Քառասնօրեայ Պահոց· գկ· -Անառակին·- ժդ օր Մեծ Պահոց: (Անկումն եւ վերադարձ մարդու:) 23 17
8 Բշ· ժե օր Աղցմեայց 24 18
9 Գշ· ժզ " " 25 19
10 Դշ· ժէ " " 26 20
11 Եշ· ժը " " 27 21
12 Ուր· ժթ " " ՎՔԼ· 28 22
13 Շբ· ի " " 29 23

Ամեն աստղ մի արեգակ է· ունի իր մոլորակային դրութիւնը:- Երկիր 1 արբանեակ ունի, Լուսինը· Հրատ՝ 2 լուսին, Լուսնթագ՝ 8 հատ, Երեւակ՝ 10, նաեւ գեղեցիկ լուսամանեակ մը· Ուրանոս՝ 4 հատ, Պոսիդոն՝ 1 հատ:

Ասոնք ամենքն կը թաւալին իրենց առանցքին վրայ, կը տապալին զիրենք ձգող կեդրոններու շուրջ, եւ անոնց հետ կը սլանան Անծանօթին գիրկը:- Երկիր 1305 անգամ փոքր է Լուսնթագէն; եւ 1283720 անգամ Արեւէն:

ՄԱՐՏ Արեւծագ 6·37, Մարեմուտ 6·29

«Ուժըդ պայթելուն չափակրատելու ատեն չէ»

Ն· Հ· Ծ·

14 ✠ Կիր· Դ Քառասնորդաց· իա օր Պահոց· գձ: Տնտեսին: (Բարեգործութիւն պատասխանատուութեան առջեւ:)
Հ·Տ·ՄԱՐՏ 1
Հ·Ծ·Մեհեկի 24
(Թրքաց՝ Իսլամական տարին 1336:)
15 Բշ· իբ օր Աղցից: 2 25
16 Գշ· իգ " " 3 26
17 Դշ· իդ " " 4 27
18 Եշ· իե " " 5 28
19 Ուր· իզ " " 6 29
20 Շբ· իէ " ": 40 Մանուկներ Սեբաստիոյ: ՆԼ· 7 30
21 ✠ Կիր· Ե Քառասնորդաց· իը օր Պահոց·բկ: Դատաւորին: (Աղօթք եւ Գործք:) -Օրչաւատր:- 8
ԱՐԲԱՋԱՆ ՏԱՐԵՄՈՒՏ Հ·Ծ·ԱՐԵԳ 1
22 Բշ· իթ օր Մեծ Պահոց: 9 2
23 Գշ· լ " " 10 3
24 Դշ· լա " " 11 4
25 Եշ· լբ " " Ս.Մ· Աւետումն 12 5
26 Ուր· լգ " " 13 6
27 Շբ· լդ " ": Ս· Հօր Լուսաւորչի մուտն ի վիրապն: ԱՔԼ· 14 7
28 ✠ Կիր· Զ Քառասնորդաց· լե օր Պահոց· բձ· Երկրորդ Գալուստ Տն· (Դատաստան): Ս.Մ·Ծաղկազարդ: 15 8
29 Բշ· լզ օր Քառասնօրեայ Պահոց: 16 9
30 Գշ· լէ " " 17 10
31 Դշ· լը " " 18 11

ԱՊՐԻԼ 30 ՕՐ
Արեւծագ 6·11, Մարեմուտ 6·49
«Ո՛չ առանց քրտինքի հունձք·
Ո՛չ առանց արեան յաղթանակ:»

Ն.		Հ.	Շ.
1	Եշ. ԼԹ օր Քառասնօրեայ Պահոց:		
	Հ. Տ. Մարտ	19	
	Հ. Շ. Արեգ		12
2	Ուր. Խ. վերջին օր Մեծ Պահոց:	20	13
3	Շբ. Յիշատ. Ղազարու յարութեան:		
	Լր. Լուսնի.	21	14
4	✠ Կիր. ԾԱՂԿԱԶԱՐԴ. ակ:		
	Աւ. Զատիկ:	22	15
5	Աւագ Բշ. Պահք: (Յիշատակ Ստեղծ-ման:)	23	16
6	Աւագ Գշ. Պահք: (Յիշատակ Կատա-րածին): -Տասն Կոյսեր:	24	17
7	Աւագ Դշ. Պահք: -Մատնութիւն:	25	18
	(Հ. Տ. Աւագ Լրումն Լուսնի:)		
8	✠ ԱՒԱԳ ԵՇ. Պահք: Տօն Ս. Ճաշա-կին, եւ Չարչարանաց Տն:	26	19
9	ԱՒԱԳ ՈՒՐ. Պահք: -Խաչելութիւն եւ Թաղումն Տեառն:	27	20
10	Աւագ Շբ. Պահք: ՃՐԱԳԱԼՈՅՑ Ս. Զատկի: -Խթումն.	28	21
11	✠ ԿԻՐԱԿԻ, ԶԱՏԻԿ ՏԵԱՌՆ:		
	ԱԶ: Մեծ Տաղաւար: Վ.ԲԼ.	29	22
12	✠ ԲՇ. Բ ՕՐ Զատկի. Մեռելոց:	30	23
13	✠ ԳՇ. Գ " "	31	24

Մետր. ջերմաչափով՝ զրոյէն վեր, կաթը կը սառի 1 աստիճանին. Լուածին կը բռնկի 15 ին. Արեան բնական ջերմութիւնն է 37. Ջուրը կ'եռայ 100ին. Ծովի ջուրը՝ 103 աստիճանին:

ԱՊՐԻԼ Արեւծագ 5·40, Մարեմուտ 7·06
«Ոչ խորոված առանց կրակի, ո՛չ պատերազմ առանց հրոյ:»

Ն.		Հ.	Շ.
14	Դշ. Դ օր Զատկին:		
	Հ. Տ. ԱՊՐԻԼ	1	
	Հ. Շ. Արեգ		25
15	Եշ. Ե օր Զատկին:	2	26
16	Ուր. Զ օր Զատկին:	3	27
17	Շբ. Է օր Զատկին: -Գլխատումն Յովհաննէս Մկրտչին:	4	28
18	✠ ՆՈՐ ԿԻՐԱԿԻ. դկ. Բ Կիր. Ը օր: ԾԼ.	5	29
19	Բշ. Թ օր Յինունքին-(Զատկի 50ակ)	6	30
20	✠ Գշ. Ժ " " Աւետումն Աստուածածնի	7	
	Հ. Շ. ԱՀԵԿԱՆ		1
21	Դշ. ԺԱ " "	8	2
22	Եշ. ԺԲ " "	9	3
23	Ուր. ԺԳ " "	10	4
24	Շբ. ԺԴ " "	11	5
25	✠ Գ Կիր. Զատկին. դձ. ԺԵ օր Յինց: ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՏՐԱՆ ԿԻՐԱԿԻ. (Ի յուշ Հայոց առաջին պաշտօնական Եկեղեց-ւոյն յԱշտիշատ Տարօնոյ:) ԱԲԼ:	12	6
26	Բշ. ԺԶ օր Յինունքին:	13	7
27	Գշ. ԺԷ " "	14	8
28	Դշ. ԺԸ " "	15	9
29	Եշ. ԺԹ " "	16	10
30	Ուր. Ի " "	17	11

Մետրական ջերմաչափով՝ -200 (- 0էն վար) օդը կը դառնայ հեղուկ. -39՝ սնդիկը կը կարծրանայ. -0 ին՝ ջուրը կ'ըսկսի հալիլ:

ՄԱՅԻՍ 31 ՕՐ

Արեւծագ 5·24, Մարեմուտ 7·20

«Աղօթք նեղութեանցդ համար,
Սուր՝ խրատանցդ :»

Ն.		Հ.	Շ.
1	Շբ. ԻԱ Օր Յինունքին :		
	Հ. Տ. Ապրիլ	18	
	Հ. Շ. Ահեկան		12
2	✠ Դ Կիր. Զատկին, ԻԲ Օր Յինանց, ԳԿ : ԼԼ.	19	13
	* Բոլորական խաւարումն Լուսնի, մեզի տեսանելի. կ'սկսի ժամ 5·49 երեկոյեան, ամբողջական խաւարում 8·50ին :		
3	Բշ. ԻԳ Օր Յինունքին :	20	14
4	Գշ. ԻԴ " "	21	15
5	Դշ. ԻԵ " " (Միջինք)	22	16
6	Եշ. ԻԶ " "	23	17
7	Ուր. ԻԷ " "	24	18
8	Շբ. ԻԸ " "	25	19
9	✠ Ե Կիր. Զատկին. ԻԹ Օր Յինանց. ԳԶ. -Երեւումն Ս. Խաչին :	26	20
10	Բշ. Լ Օր Յինանց : ՎԲԼ.	27	21
11	Գշ. ԼԱ " "	28	22
12	Դշ. ԼԲ " "	29	23
13	Եշ. ԼԳ " " Ամ. Համբարձում.	30	24

ՏԱՃԻ՞Կ թէ Թուրք.– Բուն Տաճիկն արաբական ցեղ է. Թուրքը՝ մոնկոլ, թուրանեան : Սխալ է Թուրքը կոչել Տաճիկ. Տաճիկն ուշիմ ազնուականութեան ընդունակ ազգ է. մինչ Թուրքը՝ ի բնէ եւ ի բունէ գազանի ցեղ մ'է, ապաստակող աւազակ. նոյն ինչ որ 700 տարի առաջ։ -Ուղիղն է Թուրքիա, Թրքահայք....

‡ (Շարունակելի Յունիս 13ին)

ՄԱՅԻՍ Արեւծագ 5·06, Մարեմուտ 7·34

«Թուլամորթին խօսքն է սուր, սուրն է գուլ :»

Ն.		Հ.	Շ.
14	Ուր. ԼԴ Օր Յինունքին :		
	Հ. Տ. ՄԱՅԻՍ	1	
	Հ. Շ. Ահեկան		25
15	Շբ. ԼԵ " "	2	26
16	✠ Զ Կիր. Զատկին. ԼԶ Օր Յին : ԲԿ :	3	27
17	Բշ. ԼԷ Օր Յինունքին : -Մասնակի Խաւարումն Արեւի. մեզ չտեսնուի:	4	28
18	Գշ. ԼԸ " " ԾԼ.	5	29
19	Դշ. ԼԹ " "	6	30
20	✠ Եշ. Խ " ". ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄՆ:	7	
	Հ. Շ. ՄԱՐԵՐԻ		1
21	Ուր. ԽԱ " "	8	2
22	Շբ. ԽԲ " "	9	3
23	✠ Է Կիր. Զատկին. ԽԳ Օր Յինց: ԲԶ : Բ Ծաղկազարդ: Ամ. Հոգեգալուստ:	10	4
24	Բշ. ԽԴ Օր Յինանց: ԱԲԼ.	11	5
25	Գշ. ԽԵ " "	12	6
26	Դշ. ԽԶ " ". Պահք:	13	7
27	Եշ. ԽԷ " "	14	8
28	Ուր. ԽԸ " ". Պահք	15	9
	† Տօնական Թուականաւ Օր ՇԱՒԱՐՇԱՆԻ Մեծ Պատերազմին, եւ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ յաղթական մահուն. 451 :		
	‡ Գ ՏԱՐԵԴԱՐՁ Այրարատեան Հանրապետութեան հաստատութեան. եւ Բ Տարեդարձ -Միացեալ Հայաստանի եւ Կիլիկիոյ Անկախութեան հռչակման :		
29	Շբ. ԽԹ " "	16	10
30	✠ ՀՈԳԵԳԱԼՈՒՍՏ. Ծ Օր Զատկ: ԱԿ:	17	11
31	Բշ. Բ Օր " ": Եղիական Պահք:	18	12

ՅՈՒՆԻՍ 30 ՕՐ

Արեւծագ 4·56, Մարեմուտ 7·46

«Կաթիլը քիչ քիչ կը դառնայ մեծ լիճ:»

Ն.		Հ.	Շ.
1	Գշ· Գ Օր Հոգեգալստեան· Եղ· Պահք:		
	Հ· Տ· Մայիս	19	
	ԼԼ· Հ· Շ· Մարերի		13
2	Դշ· Դ " " Եղ· Պահք:	20	14
3	Եշ· Ե " ". " "	21	15
4	Ուր· Զ " ". " "	22	16
5	Շբ· Է " ". " "	23	17
6	✠ Բ Կիր· Հոգեգ· ած: Յարութեան:	24	18
7	Բշ· ՀՌԻՓՍԻՄԵԱՆ Կոյսեր Հայոց:	25	19
8	Գշ· ԳԱՅԻԱՆԵԱՆ Կոյսեր Հայոց:	26	20
9	Դշ· Պահք: ՎԲԼ·	27	21
10	Եշ· Յոհ· Կարապետ, Աթանագինէս:	28	22
11	Ուր· Պահք:	29	23
12	Շբ· Գր· Լուսաւորիչ· Ելն ի վիրապէ:	30	24
13	✠ Գ Կիր· Հոգեգ· դկ: Տօն կաթողիկէ Եկեղեցւոյ:	31	25

[Տես Մայիս 13]· (Թրքին տապատակած ապականած Հայաստանը), բայց՝ «Թրքանալ»: Հայերենի Օրէնքով՝ արմատական «ու» կը փոխուի «ը»ի: «Թիւրք»՝ հայերէն կը նշանակէ «ծուռ, մոլոր»· իսկ «Թրքանալ» բառը՝ կը նշանակէ ... հետաքրքրութեան համար Բառարան նայեցէք: Հայք 545 տարիէ աւելի սորուկ մնացին այդ աւազակներուն:

Հայ ազատագրութեան բարեւի ձեւն է՝ (Աստուծոյ բարին մաղթելէ յետոյ)· -«Հայն ազատ·» Պատասխան՝ -«Միշտ ազատ»: Ի գործածութեան էր 1889էն սկսեալ ի Կ· Պոլիս:

ՅՈՒՆԻՍ Արեւծագ 4·49, Մարեմուտ 7·55

«Ամենէն օրինակ առ, թշնամիէդ ալ:»

Ն.		Հ.	Շ.
14	Բշ· Բեթղեհեմի Մանուկներ, Ակակ·		
	Հ· Տ· ՅՈՒՆԻՍ	1	
	Հ· Շ· Մարերի		26
15	ՆՈՒՆԷ եւ ՄԱՆԷ Հայ Կոյսեր:	2	27
16	Դշ· Պահք: ԾԼ·	3	28
17	Եշ· ՍԱՀԱԿ եւ ՅՈՎՍԷՓ Հայ Իշխանք:	4	29
18	Ուր· Պահք:	5	30
19	Շբ· ՄԵԾՆ ՆԵՐՍԷՍ Հայրապետ մեր, Հայր Մեծն Սահակ Հայրապետին:	6	
	Հ· Շ· ՄԱՐԳԱՑ		1
20	✠ Դ Կիր· Հոգեգալստեան, դճ: Բարեկենդան Լուսաւորչին:	7	2
21	Բշ· Պահք Լուսաւորչի: Եպիփան եւ Բարսեղ Հայրապետք:	8	3
22	Գշ· " ": Կոստանդիանո· Թագ· եւ Հեղինէ դշխոյ:	9	4
23	Դշ· " ": ԱԲԼ,	10	5
24	Եշ· " ": Թէոդիտոն, Թալիլէ, եօթն Կոյսեր Անկիւրիի:	11	6
25	Ուր· " ":	12	7
26	✠ Շբ· Ս· ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ Հայրն մեր: -Գիւտ Նշխարաց:	13	8
27	✠ Ե Կիր· Հոգեգալստեան· դկ:	14	9
28	Բշ· Անտոնին, Թէոփիլ, Անիկտոս·	15	10
29	Գշ· Դանիէլ Մարգ· Երեք Մանկունք:	16	11
30	Դշ· Պահք:	17	12

Կա՞յ աշխարհի վրայ ՄԱՍԻՍԷՆ աւելի հանրածանօթ լեռ· -դա Հայոցն է· 5160 մեդր բարձր· միայնակ, երկնաբերձ բուրգ մը, աշարկու: Մօտիկն է Փոքրն Մասիս, 4030 մեդր բարձր:

ՅՈՒԼԻՍ 31 ՕՐ

Արեւծագ 4·55, Մարեմուտ 7·59

«Կամ քաջ եղիր, կամ քաջերու ծառայ: Կռուէ՛, մեռիր· Վատի առջեւ մի՛ խոնարհիր:»

Ն·		Հ·	Ծ·
1	Եշ· Ս· ԹԱՐԳՄԱՆԻՉՔ, Սահակ եւ Մեսրոպ: -Տօն Դպրոցական:		
	Հ·Տ·Յունիս	18	
	ԼԼ· Հ·Ծ·Մարգաց		13
2	Ուր· Պահք:	19	14
3	Շբ· ՏՐԴԱՏ Թագաւ· ԱՇԽԷՆ Տիկին, ԽՈՍՐՈՎԻԴՈՒԽՏ Բոյրիկն Հայոց:	20	15
4	✠ Զ Կիր· Հոգեգալստեան· գծ: -Օր Ազատու· Միացեալ Կառավարութեանց Ամերիկայի (1776ին):	21	16
5	Բշ· Կալիստրատ, 49 Վկ· Ղունկիան·	22	17
6	Գշ· Զաքարիա Մարգարէ:	23	18
7	Դշ· Պահք:	24	19
8	Եշ· Եղիաէ Մարգարէ: ՎԲԼ·	25	20
9	Ուր· Պահք:	26	21
10	Շբ· ԺԳ Առաքելոց Բսի:	27	22
11	✠ Է Կիր· Հոգեգալստեան· բկ: Բարեկենդան Վարդավառի:	28	23
12	Բշ· Պահք Վարդավառի:	29	24
13	Գշ· " "	30	25

*Աստղերը իրենց տեսանելի մեծութեամբ 17 դասի կը բաժնուին: Ա· դաս, ամենամեծք, 21 հատ են· Բ՝ 57· Գ՝ 156· Դ՝ 500· Ե՝ 1742· Զ՝ 5,171· Է՝ 26768· եւն· իսկ ԺԷն՝ 25060000: Այս 17 դասին Աստղերուն գումարն է՝ 105163460:

Աստղերուն թիւը անչափ, անոնց ի՞նչն ու ինչո՞ւն անծանօթ· ե՞րբ պիտի գիտնանք...:

ՅՈՒԼԻՍ Արեւծագ 5·06, Մարեմուտ 7·53

Ն·		Հ·	Ծ·
14	Դշ· Պահք Վարդավառի:		
	Հ·Տ·ՅՈՒԼԻՍ	1	
	Հ·Ծ·Մարգաց		26
15	Եշ· " " ԾԼ·	2	27
16	Ուր· " "	3	28
17	Շբ· Տօնական Եկեղեցի: Նաւակատ:	4	29
18	✠ ԿԻՐԱԿԻ, ՎԱՐԴԱՎԱՌ· ԲՁ·Պայծառակերպութիւն: -Գ Տաղաւար:	5	30
	*Ազգային ԱՄԱՆՈՐԱԲԵՐ ՏՕՆԲ, կապուած Նաւասարդի Տօներուն, (Օգոստ·11): Հայաստանի հին եւ նոր կրօնքին եւ քաղաքական կեանքին ամենամեծ եւ նշանակալից Տօնը:		
19	✠ Բշ· Բ Օր Վարդավառի· Մեռելոց:	6	
	Հ·Ծ· ՀՐՈՏԻՑ		1
20	Գշ· Գ Օր Վարդավառի:	7	2
21	Դշ· Պահք:	8	3
22	Եշ· Եսայի Մարգարէ: ԱԲԼ·	9	4
23	Ուր· Պահք:	10	5
24	Շբ· Թադէոս Առաքեալ, (Աչակ·) եւ ՍԱՆԴՈՒԽՏ Կոյս, Օրիորդ Հայոց:	11	6
25	✠ Բ Կիր· Վարդավառի· ակ:	12	7
26	Բշ· Կիպրիան եպ·, 45 Վկայք· Յուստին, Եւփիմ եւ Բրիտոին Կայսեր:	13	8
27	Գշ· Աթանագինէս եպ· եւ աշկերտք:	14	9
28	Դշ· Պահք:	15	10
29	Եշ· Նախահարք:	16	11
30	Ուր· Պահք: ԼԼ·	17	12
31	Շբ· Արիստակէս, Վրթանէս, Յուսիկ, Գրիգորիս, Դանիէլ Հայրապետք մեր· Որդիք եւ Թոռնք Լուսաւորչին:	18	13

2265-2011

ՕԳՈՍՏՈՍ 31 ՕՐ

Արեւծագ 4·52, Մարեմուտ 7·55

«Երբ իբրեւ զգեստ գործածուի կրօնքը՝ շատերուն յարմար ձեւուած չէ։»

Ն·		Հ·	Շ·
1	✠ Գ Կիր· Վարդավառի· ած։		
	Հ· Տ· Յուլիս	19	
	Հ· Շ· Հրոտից		14
2	Բշ· Եղիազար Քհն· Մակաբայեցիք	20	15
3	Գշ· Ժբ Մարգարէք։	21	16
4	Դշ· Պահք։	22	17
5	Եշ· Սոփիա (Իմաստութիւն) եւ 3 դստերք՝ Պիստիս, Եղպիս, Ագապի· (Հաւատք, Յոյս, Սէր·)։	23	18
6	Ուր· Պահք։	24	19
7	Շբ· Թէոդոս Թագ· 7 Մանկունք Եփեսոսի։ ՎԲԼ·	25	20
8	✠ Դ Կիր· Վարդավառի· դկ·	26	21
9	Բշ· Կիրակոս, մայրը՝ Յուղիտա	27	22
10	Գշ· ՎԱՀԱՆ Գողթնեաց Իշխան։	28	23
11	Դշ· Պահք։	29	24
12	Եշ· Եգիպտոսի Հարք։	30	25
13	Ուր· Պահք։ ԾԼ·	31	26

*ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆԻ Թագաւորութիւն· 914-1080։ Խաչիկ-Գագիկ, 913-943· Դերենիկ-Աշոտ, 943-958· Ապուսահլ-Համազասպ, 958-968· Աշոտ-Սահակ, 968-990· Գուրգէն-Խաչիկ, 990-1003· Սենեքերիմ-Յովհաննէս, 1003-1006, †1026· Դաւիթ, ի Սեբաստիա, 1027-37· Ատոմ, ի Սեբաստ, 1037-1080· Ապուսահլ, Սեբաստիա, վերնոյն հետ։

*ԿԱՐՍԻ Թագաւորք· Մուշեղ· 962-984· Աբաս, 984-1029· Գագիկ, 1029-1064· †1080։

Ն·	ՕԳՈՍՏՈՍ Արեւծ· 5·37, Մարե· 7·20	Հ·	Շ·
14	Շբ· Աթանաս, Կիւրեղ Գրիգոր Հյրպ։		
	Հ· Տ· ՕԳՈՍՏՈՍ	1	
	Հ· Շ· Հրոտից		27
15	✠ Ե Կիր· Վարդ· դձ։ Ամ· Աստ՚ծածին։	2	28
16	Բշ· Եւգինէոս, Մակար, Վալեր· եւն։	3	29
17	Գշ· Անդրէաս զօրվ· եւ բանակն· եւն։	4	30
18	Դշ· Պահք։	5	
	Հ· Շ· ԱՒԵԼԵԱՑ 6 ՕՐ·		1
	* ԱՍՏՂԻԿ վարդածղի, վարդամատն։		
19	Եշ· Ադրիանոս եւ կինն, եւ զաւակք։	6	2
20	Ուր· Պահք։	7	3
21	Շբ· Եփեսոսի Ս· Ժողով։ ԱԲԼ·	8	4
22	✠ Զ Կիր· Վարդավառի· գկ։ Բարեկենդան Աստուածածնի։	9	5
23	Բշ· Պահք Աստուածածնի։	10	6
24	Գշ· " " ։	11	
	* ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆԻՆ ՆԱԽԱՍԱՐԴ		1
	‡ԱՄԱՆՈՐ -- Ազգային Քաղաքական Տարեմուտ 4413 տարւոյն Հայկէն· եւ Դ Շրջանին՝(1460 ամք)՝33րդ տարեմուտ։		
25	Դշ· " " ։	12	2
26	Եշ· " " ,	13	3
27	Ուր· " " ։	14	4
28	Շբ· Ս· ՇՈՂԱԿԱԹ· -Նաւակատիք։ Օրթոդոքսներու՝ Աստուածածին։	15	5
29	✠ ԿԻՐԱԿԻ, ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆ -- ԳՋ· Վերափոխումն անարատ Մօր։ Դ Տաղաւար։ ԼԼ·	16	6
	*(Հեթանոս Հայաստանի՝ ԱՆԱՀԻՏ-Տիկին· «Մայր ամենզգաստութեանց»։ -Ամանորավերջք·)		
30	✠ Բշ· Բ ՕրԱստուածած·-Մեռելոց։	17	7
31	Գշ· Գ " "	18	8

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

Արեւծագ 5·30, Մայրամուտ 6·59

«Եթէ ամեն գամբռնագիր ճշմարիտ ըլլար՝ վաղուց գռները փակած կ'ըլլար ատամնատ:»

Ն.		Հ.	Ծ.
1	Դշ. Դ Օր Աստուածածնի:		
	Հ. Տ. Օգոստոս	19	
	Հ. Ծ. Նաւասարդ		9
2	Եշ. Ե " "	20	10
3	Ուր. Զ " "	21	11
4	Շբ. Է " "	22	12
5	✠ Բ Կիր. եւ Ը Օր Աստուածածնի. բկ: ՎԲԼ.	23	13
6	Բշ. Թ Օր Աստուածածնի:	24	14
	*Ամ. Տօն Աշխատութեան:		
7	Գշ. Յովակիմ եւ Աննա, Ծնողք Կուսին: -(Աւարտ Անահտական տօնից:)	25	15
8	Դշ. Պահք: -Ամ. Ծնունդ Աստծամօր:	26	16
9	Եշ. Երեմիա Մարգարէ:	27	17
10	Ուր. Պահք:	28	18
11	Շբ. Թովմաս, Յակոբ, Շմաւոն Առքլ:	29	19
12	✠ Գ Կիր. Աստծածնի. բձ: ԾԼ.	30	20
13	Բշ. Սահման Ուղնեցի, Գուշար, Հայ Նահատակք:	31	21

Երկրիս գանգուածն է 1,083,000,000,000 հազարամեթր խորանարդ:

Մետաղներու հալման աստիճանք, 100աստիճան ջերմաչափով. - Ծծումբ՝ 108, Անագ՝ 226, (Հայի փուշին ջերմը՝ 230), Կապար՝ 327 Զինկ՝ 420, Պաղլեղծին (ալիւմինիոմ)՝ 600ին, Արծաթ՝ 964, Պղինձ՝ 1054, Ոսկի՝ 1065, Պողպատ՝1800, Երկաթ՝ 1410, Լնոսկի (ճերմկ ոսկի, բլատինոմ)՝ 1795:

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ Արեւծ. 6·08, Մայրամուտ 6·59

«Ի՞նչ է խոհրը Թուրք գազանին ու անոնց մէջ որ կ'բռնեն. կամ մեր թմբուկը կը զարնեն, կամ ... վա՛յ քեզի:»

Ն.		Հ.	Ծ.
14	Գշ. Եզեկիէլ, Զաքարիա հայր Յ. Մկր:		
	Հ. Տ. ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ	1	
	Հ. Ծ. Նաւասարդ		22
15	Դշ. Պահք:	2	23
16	Եշ. Յով. Կարապետ, Յոբ Նահապ:	3	24
17	Ուր. Պահք:	4	25
18	Շբ. Նիկիոյ Ս. Ժողով:	5	26
19	✠ Դ Կիր. Աստուածածնի. ակ: Բարեկենդան Ս. Խաչին: ԱԲԼ.	6	27
20	Բշ. Պահք Ս. Խաչին:	7	28
21	✠ Գշ. " ": Ծնունդ Աստուածամօր:	8	29
22	Դշ. " ":	9	30
23	Եշ. " ": -*Օրհնաւաստր:	10	
	Հ. Ծ. ՀՈՌԻ		1
24	Ուր. " "	11	2
25	Շբ. Նաւակատիք Ս. Խաչին, Տօն Եկեղեցւոյ:	12	3
26	✠ Կիր. ՍՈՒՐԲ ԽԱՉ, [Խաչվերաց, Մեծ Խաչ]. ԱՁ: Ե Տաղաւար:	13	4
	†Փայտ կենաց որ փոխանակ մահացու պտղոյն զԲոխտոս պտղաբերեցեր, պարսպեալ պահեա զմխոտ հաւատացելոց:		
27	✠ Բշ. Բ Օր Խաչին. Մեռելոց: Օրթոտոքս. Ս. Խաչ: ԼԼ.	14	5
28	Գշ. Գ Օր Խաչին. Տօն Եկեղեցւոյ:	15	6
29	Դշ. Դ " " "	16	7
30	Եշ. Ե " " " "	17	8

†(Տօն Գր. Լուսաւորչին ի Նարոլի եւ Հասմէ)

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 31 ՕՐ

Արեւծագ 6·10, Մայրամուտ 6·19

«Որ փոքր բարին կ'անարգէ՝ մեծ բարին կը կորսնցնէ :»

Ն.		Հ. Տ.	
1	Ուր. Զ Օր Ս. Խաչին :		
	Հ. Տ. Սեպտեմբեր	18	
	Հ. Տ. Հոռի		9
2	Շբ. Է " "	19	10
3	✠ Բ Կիր. Խաչին. գկ: -Բարեկենդան վարագայ Խաչին : -(Ս. Գէորգին):	20	11
4	Բշ. Պահք: Մամաս, Փիլիկտիմոն, Սիմէոն սիւնակ: Վ.ՔԼ.	21	12
5	Գշ. " : ՇՈՒՇԱՆ, Դուստր Կարմիր Վարդանին. Փեբրոն, Մարիանէ:	22	13
6	Դշ. " :	23	14
7	Եշ. " : Բարսղամ, Անթիմոս, Երանոս	24	15
8	Ուր. " :	25	16
9	Շբ. ԳԷՈՐԳ Զօրավար, եւն:	26	17
10	✠ Գ Կիր. Խաչ. ՎԱՐԱԳԱՅ ԽԱՉ. գձ.	27	18
11	Բշ. Դաւիթ Դունեցի Հայ, Եւլամպէոս եւ Եւլամպէուհի : ՆԼ.	28	19
12	Գշ. Եւստաթէոս, Թէոպիստոսի եւ որդիք. Երման եւ Նեկտառ Կայսեր:	29	20
13	Դշ. Պահք :	30	21

Ոմանք ըսին. Ի՞նչ օգուտ կրօնքէ՝ եկեղեցիէ. 500 տարի աղօթեցինք անօգուտ :

Մէկը պատասխանեց. ես ալ 50 տարի դպրոց գնացի ու նոյն դդում գլուխը մնացի. Ի՞նչ օգուտ Դպրոցէն : Վասն զի երբ աղօթք, զիջողութիւն սէր պիտոյ էր՝ ես սուր ձեռք առի ընկերիս դէմ. երբ սուր պէտք էր թշնամւոյն դէմ՝ ես պառակտած հլու աղօթք ըրի անոր :

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ Արեւծգ. 6·38, Մայրամուտ 6·27

«Սրունքիդ համեմատ բաց քայլդ :»

Ն.		Հ. Տ.	
14	Եշ. Սահակ եւ Համազասպ Հայ Իշխանք:		
	Հ. Տ. ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ	1	
	Հ. Տ. Հոռի		22
15	Ուր. Պահք :	2	23
16	Շբ. 72 Աշակերտաց Քրիստոսի :	3	24
17	✠ Դ Կիր. Խաչին. գկ :	4	25
18	Բշ. Փոկաս եւ Երանոս հայրապետք:	5	26
19	Գշ. Թեկղ, Վառվառէ կոյսեր: Ա.ՔԼ.	6	27
20	Դշ. Պահք:	7	28
21	Եշ Եւպրաքսէ, Երմող, Պանդալէոն:	8	29
22	Ուր. Պահք:	9	30
23	Շբ. Ս. ԹԱՐԳՄԱՆԻՉՔ. Մեսրոպ-Մաշտոց, Եղիշէ Պատմիչ, Մովսէս Խորեն. Քերթող, Դաւիթ Անյաղթ Փիլիսոփայ, Գրիգոր Նարեկի Հոգեխօս, Ներսէս Շնորհալի, եւն:	10	
	Հ. Տ. ՍԱՀՄԻ		1
24	✠ Ե Կիր. Խաչին. գձ:	11	2
25	Բշ. Գրիգորիս Հայ, Աղուանից Կաթողիկոս, եւ 5 Հարք եւ 7 Խստաճարակ Նահատակք Իննակնեան վանքին Տարօնի :	12	3
26	Գշ. Անանիա, Մատաթիա, Բառնաբաս.	13	4
27	Դշ. Պահք: ԼԼ.	14	5
	*Բոլոր Խաւարումն Լուսնի. մեզ անտես :		
28	Եշ. Դիոնեսիոս, Տիմոթէոս, Տիտոս.	15	6
29	Ուր. Պահք :	16	7
30	Շբ. Չորս Աւետարանիչք. Մատթէոս, Մարկոս, Ղուկաս, Յովհաննէս:	17	8
31	✠ Զ Կիր. Խաչին. բկ:	18	9

ՆՈՅԵՄԲԵՐ 30 ՕՐ

Արեւծագ 6·57, Մարեմուտ 5·21

«Դժոխքն է ցնկներ, Թուրքն է ծներ։»

Ն.		Հ.	Շ.
1	Բշ. Ղուկիանոս, Յովսէփ Աստուածահայր, Յովսէփ արեմաթ. Ղազար եւն։		
	Հ.Տ. Հոկտեմբեր	19	
	Հ.Շ. Սահմի		10
2	Գշ. Մակար, Զենոն, Եւդոքսէ, եւ։	20	11
3	Դշ. Պահք։ Վ.Բ.Լ.	21	12
4	Եշ. Խարբերդեանք, 10200 վկայք։ Արտեմ, Քրիստափոր, Ակիլինէ, Կալինիկէ։	22	13
5	Ուր. Պահք։	23	14
6	Շբ, 12 Վարդապետք Եկեղեցւոյ։	24	15
7	✠ Է Կիր. Խաչին. բժ։ ԳԻՒՏ ԽԱՉ։	25	16
8	Բշ. Անաստաս, Վարոս եւ վկայք։	26	17
9	Գշ. Հիպերիքեան վկայք Սամոսատի։	27	18
10	Դշ. Պահք, ԾԼ.	28	19
	*Մասնակի Խաւարումն Արեւի. կը տեսնուի հիւսիսի եւ արեւելքի նահանգներէն, Ա.Մ. Եւրոպ։ Ճիշդ արեւծագին։		
11	Եշ. Յոհան ՈՍԿԵԲԵՐԱՆ Հայրապետ	29	20
12	Ուր. Պահք։	30	21
13	Շբ. Ցիշատակ ԱՄԵՆ ՍՈՒՐԲԵՐՈՒ, Հին եւ Նոր, յայտ եւ անյայտ։	31	22

§ Ժամանակէ մ'ի վեր Ամերիկայի եւ Եւրոպայի մէջ կը խորհին՝ ամիսները հաւասարօրէն բաժնել։ Հայք վաղուց ըրած են 4411 տարիներէ ի վեր. ամեն ամիս 30 օր համրելով, մնացեալը՝ 5 կամ 6 օրերու ամիս մը՝ Աւելեաց անունով։

‡Հայք Կրօնական Տարին կ'ըսկսին Գարնան մուտքին. իսկ Ամանոր՝ պտղոց, ջրոց, ծաղկանց եռուզեռին։ Ցուրտուրուքին կաղանդ ՀԸԼԼար։

ՆՈՅԵՄԲԵՐ Արեւծագ 7·14, Մարեմուտ 5·05

«Ամենքն ալ կը տեսնեն. քիչեր կը նախատեսեն»

Ն.		Հ.	Շ.
14	✠ Ը Կիր. Խաչին. ակ։		
	Հ.Տ. ՆՈՅԵՄԲԵՐ	1	
	Հ.Շ. Սահմի		23
15	Բշ. Ստեփանոս Հյրպ. Հռոմի եւ ընկ։	2	24
16	Գշ. Ակիփսիմէ եպ. Պղատոն վկ. եւն։	3	25
17	Դշ. Պահք։	4	26
18	Եշ. Մետրոփան, Աղեքսանդր Հյրպտք. Պօղոս, Մարկիան, եւն։ Ա.Բ.Լ.	5	27
19	Ուր. Պահք։	6	28
20	Շբ. Գաբրիէլ, Միքայէլ հրեշտակապետք, եւ երկնային Զօրութիւնք։	7	29
21	✠ Թ Կիր. Խաչին. աձ։	8	30
22	Բշ. Մելիտոս Անտիոքի Հյրպ. եւն.	9	
	Հ.Շ. ՏՐԷ		1
23	Գշ. Դեմետր վկ. Բասիլիսկոս քհ.	10	2
24	Դշ. Պահք։	11	3
25	Եշ. Գուրիաս, Սամոնաս, Աբիբաս. †Ա.Մ. Օր Փառատրութեան։ ԼԼ.	12	4
26	Ուր. Պահք։	13	5
27	Շբ. Անդրէաս եւ Փիլիպպոս Առաք։	14	6
28	✠ Ժ Կիր. Խաչին. դկ։ -Բարեկենդան Ցիսնակի։	15	7
29	Բշ. Ցիսնակի Պահք։	16	8
30	Գշ. " "	17	9

ՅԻՍՈՒՍ կը պատուիրէ՝ Ներէ ՔՈՒ թշնամիիդ. բայց մի՛ ներեր Արդարութեան թշնամիին։ Մի՛ ներեր Ազգիդ՝ Հայրենիքիդ՝ թշնամիին. մի՛, մի՛ ներեր յաւիտեան, մեր Մայրը՝ Հայաստանը ապականող Թուրքին։

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 31 ՕՐ

Արեւծագ 7·30, Մարեմուտ 4·54

«Նուշն ուտելու համար՝ կեղեւը կոտրելու է:»

Ն.		Հ.	Ծ.
1	Դշ. Պահք Յիսնակի:		
	Հ. Տ. Նոյեմբեր	18	
	Հ. Ծ. Տրէ		10
2	Եշ. " ": Վ.Բ.Լ.	19	11
3	Ուր. " ":	20	12
4	✠ Շբ. ": Ընծայումն Աստուածամօր:	21	13
5	✠ Ա. Կիր. ՅԻՍՆԱԿ. գձ:	22	14
6	Բշ. Յուլիանէ, Վասիլուհի կայսեր:	23	15
7	Գշ. Ղուկիանոս քհ. Տարագոս. եւն:	24	16
8	Դշ. Պահք:	25	17
9	Եշ. Կղեմէս հյրպ. Բագարատ եպս:	26	18
10	Ուր. Պահք: ԾԼ.	27	19
11	Շբ. ԹԱԴԷՈՍ եւ ԲԱՐԹՈՂԻՄԷ Առաքեալք Հայոց:	28	20
12	✠ Բ Կիր. Յիսնակին. գկ:	29	21
13	Բշ. Գենարիոս եպ. Մերկիւրիոս զին:	30	22

§ Ստրաբոն Կապադովկիացի յոյն պատմիչը Քա. ի 14-37 թուին, Հայոց սահմանը այսպէս կը դնէ. «Հայաստան արեւելքէն կը քերէ Ատրպատական եւ Մեծ Մարքը. հիւսիսէն՝ Պարախութրա լեռնաշղթային այն մասը որ կ'երկարի Կասպից ծովին վերէն, եւ Վիրք, եւ Աղուանքը, Կովկաս լերանց հետ... արեւմուտքէ՝ Պարիադրէս [Պոնտական] եւ Սկիւդիս լերանց ուղղութեամբ փոքր Հայաստան, եւ Եփրատի հովիտը...: Հայաստանի թագաւորութիւնն ընդարձակեցաւ Արտաշէսի եւ Զարիադրի աշխարհակալութեամբ... գրաւեցին Կասպիականը, Պոնտական լերինք, համայն Ա. Տաւրոս:»

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ Արեւծագ 7·44, Մարեմուտ 4·44

«Կակուղ սիրտը կարծր խօսքերէ չառնուիր:»

Ն.		Հ.	Ծ.
14	Գշ. Յակովիկ եւ Իրաւամառ:		
	Հ. Տ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ	1	
	Հ. Ծ. Տրէ		23
15	Դշ. Պահք:	2	24
16	Եշ. Եգիպտացի Հայրեր Թեբայիդի:	3	25
17	Ուր. Պահք:	4	26
18	Շբ. Նիկողայոս Հայրապետ Զմիւռնի. Գրիգոր Սքանչելագործ: Ա.Բ.Լ.	5	27
19	✠ Գ Կիր. Յիսնակի. գձ: Բարեկենդան Ս. Յակոբին:	6	28
20	Բշ. Պահք Ս. Յակոբայ: Մինաս, Երմոգինէս, Եւգրաբ. Կամաւոր Աղքատք Յուհան եւ Աղեքսիանոս:	7	29
21	Գշ. Պահք Ս. Յակ: Կուռնելիոս 100պետ, Շմաւոն, Պողիկարպոս հայրպ:	8	30
22	✠ Դշ. Պահք Ս. Յակ: -Յղութիւն Ամենասուրբ Կուսին:	9	
	Հ. Ծ. ՔԱՂՈՑ		1
23	Եշ. Պահք Ս. Յակ: Եւստրատ, Աւքսենտ, Եւգինէս, Որեստ. եւն:	10	2
24	Ուր. Պահք Ս. Յակոբայ:	11	3
25	Շբ. Ս. ՅԱԿՈԲ Հայրապետ Մծբինի: Ամ. Ծնունդ Տեառն: ԾԼ.	12	4
26	✠ Դ Կիր. Յիսնակի. բկ:	13	5
27	Բշ. ԻԳՆԱՏԻՈՍ Աստուածազգեաց Հյր. ԱԳԴԷ Հայրապետ Հայոց. եւն:	14	6
28	Գշ. Թէոպոմպ. Թէոն. Բասոս. Եւսեբ.	15	7
29	Դշ. Պահք:	16	8
30	Եշ. Ինդոս, եւն. 20000 Նհտկ. Նիկոմ.	17	9
31	Ուր. Պահք: Վ.Բ.Լ.	18	10

Արեւծագ 7·56, Մայրամուտ 4·52

«Երկու մուրացիկ մէկ գրան մօտ՝ մին կը մուրայ, միւսը կը գրպանէ ։»

Ն·		Հ·	Տ·
	ՅՈՒՆՈՒԱՐ - ՆՈՐ ՏՈՄԱՐ - 1921		
1	Շբ· ԱԲԳԱՐ Թագ· Հայոց ։		
	Հ· Տ· Դեկտեմբեր	19	
	Հ· Շ· Քաղոց		11
2	✠ Ե Կիր· Յիսնակի· բձ ։ ԾԼ·	20	12
3	Բշ· Աբրահամ, Խորէն, Հայ Վկայք։ Կոզմա, Դամիանոս ։	21	13
4	Գշ· Աստուածատուր Հայ Վկայ ։	22	14
5	Դշ· Պահք։	23	15
6	Եշ· ԱՒԱԳ ՏՕՆ Դաւիթ Մարգ· Յակոբոս Առք։ -Ամ· Յայտ· եւ Մկրտութ։	24	16
7	Ուր· Պահք։ -Օրթ· Ծնունդ Տն։ ԱԲԼ·	25	17
8	Շբ· ԱՒԱԳ ՏՕՆ Ստեփանոս Նխավկ·	26	18
9	✠ Զ Կիր· Յիսնակի· ակ։	27	19
10	Բշ· ԱՒԱԳ ՏՕՆ Պետրոս եւ Պօղոս Առ։	28	20
11	Գշ· ԱՒԱԳ ՏՕՆ Որդիք Որոտման Յակոբոս եւ Յովհաննէս Առաքեալք ։ Բարեկենդան Ծննդեան Տեառն ։	29	21
12	Դշ· Պահք Ծննդեան ։	30	22
13	Եշ· " "	31	23
14	Ուր· " " ։ ԼԼ·		
	ՀԻՆ ՏՈՄԱՐ 1921 - ՅՈՒՆՈՒԱՐ	1	
	§ Հայոց ԿԱՂԱՆԴ ։ §		
	Հ· Շ· Քաղոց		24

Շնորհաբեր Ամենուդ ։

*Հայն ազատ · -Միշտ ազատ ։

ՓՐԿՉԻՆ ԾՆՆԴԵԱՆ ՏՕՆԸ ..

Երկար Հարցումներու կարճ պատասխան ։

1- Յիսուս ծնաւ Հռոմայ 740 թուականին, Յուլեան 41 տարին, 193 Ողիմպիադին, Հերովդէսի վերջին տարին, Աւգոստոսի 12րդ հիւպատոսութեան. եգիպտական Տիբեթ ամսոյ 11ին, Հռոմայեցւոց Յունուար 6ին ։

2- Երեք Մոգեր Անոր Աստղէն առաջնորդուած՝ եկան յերկրպագութիւն ։ - Յիսուս երկու տարեկան էր ։

3- Երբ 30 տարին կ'ըսկսէր՝ Յունուար 6ին, մկրտուեցաւ ի Յորդանան ։

4- Մինչեւ Յուլիոս Հռոմայ Հայրապ. [337-352] արեւելք եւ արեւմուտք Յունուար 6ին կը կատարէին Ծնունդ, Մոգերն ու Մկրտութիւն։ Հռոմայ Եկեղեցիին հետ՝ կամ քիչ առաջ՝ Երուսաղէմի Եկեղեցին սկսաւ անջատաբար տօնել Մկրտութիւնը։ Եգիպտոսի Եկեղեցին՝ Հինգերորդ դարուն մէջ միայն կը տօնէր Ծնունդ եւ Մկրտութիւն ։ Յոյն Եկեղեցին 376-7ին սկըսաւ անջատ տօնել։ Հայ Եկեղեցին ցայսօր կը պահէ առաքելական հնութիւնը ։

5- Գալով՝ թէ Ո՞ր կերպը լաւ է .. Դուք պատասխանեցէք։ Ըստ իս՝ թող տարին 365 օր Ծնունդ ու Զատիկ տօնենք . բաւ է որ Փրկչինն ըլլայ ու Հայաստանինը ։

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁՈՒԹԻՒՆ ՄԸ --

«Առաւօտ լուսոյ»ի հետեւեալ տողերը առ հասարակ սխալ թարգմանուած են --

«Ջուր շնորհեա աչացս ,
Ջերմ հեղուլ զարտասուս ,
Ջնջել զյանցանս :
Ռետինդ քաղցու
Ռամ հոգւոյս տուր ·
Ռահ ցոյց ինձ լուսոյ :»

1 Ոմանք թարգմանած են «Ռետին»ը Թանկ, «Քաղցու»ն՝ Անոյշ · որով բաւած են --

«Խմցուր Անոյշ Թանկդ իմ հոգիիս ·»

Սակայն բացայայտ է հոն Շնորհալիին իմբռնումը · նախ Ջերմ արտասուօ կը խնդրէ մեղքերը մաքրելու, ապա կը հայցէ կենդանարար Բաժակէն ըմպել :

*Օրէնք Լեզուի · Գոյականը գործածուած է իբր ածական · օրինակ՝ Հուր կառք · ուստի «Ռետին» կը նշանակէ՝ խնկաբոյր: «Քաղցու» ընդածական չէ · գոյական մ'է, կը նշանակէ՝ Ըմպելիք: Որով կ'ըլլայ՝

-«Խնկաւէտ Ըմպելիդ խմցուր իմ հոգւոյս :»

2 «Ռամ» բառը ոմանք հասկցած են «Ռամիկ», եւ թարգմանած՝ «Անոյշ Թանկդ խմցուր Ռամիկ հոգիիս» :

«Ռամիկ» բառով հոգի»ն որակել՝ անհամարելի է ականջի եւ Լեզուի Օրէնքով ·-

«Ռամ» հաւաքական Գոյական է · կը նշանակէ Խումբ, բազմութիւն, առհասարակ: «Երամ» բառի ընկերնէ · «Հասարակ» բառին զուգորդը:

«Իկ» վերջաւորութիւնը «Ռամ-իկ»ին՝ համագօր է «ռազմ-իկ»ի վերջաւորութեան :

Շնորհալիին՝ 'Ռամկական դասք զինուորաց' կը նշանակէ՝ Առհասարակ · 'Ռամկական խումբ հազարաց'՝ նոյնպէս կը նշանակէ ամբողջ Լրութիւնը : Մա՞րթ է արդեօք յիշել 'Աշխարհօրէն' 'Աշխարհական պատերազմ'ը Շնորհալիին, նոյն առումով է · համաշխարհիկ : Ուստի՝

«Խնկաբոյր Ըմպելիդ
Խմցուր Լրիւ իմ հոգիիս ,
Լուսոյ ճամբան ցոյց տուր ինձ :

ԹԻԹԵՌՆ ու ՎԱՐԴ

Հայրենիք սիրուն, իմ անոյշ ծաղիկ ,
Զիմ սիրտ ու հոգի թողլով քեզ պատանդ՝
Կը զատուիմ քենէ դէպ օտարութիւն :

Երկինք թող վկայ՝ թէ բոլոր քեզի
Նուիրուած՝ սրտով միշտ պիտի մնամ ·
Ապրիմ քու շնչով, ծաղիկ Հայաստան :
Ջերդ մի թիթեռնակ արբած քու սիրով
Միշտ քու սրտիդ մօտ պիտ' ծծեմ կեանքը ,
Քաղցրաբոյր իմ Վարդ :

-«Մի՛ փախչիր», կ'ըսէր սխուր ծաղիկը ,
Թիթեռնիկին որ կ'երթար իր քովէն ·
«Տես ո՛րչափ տարբեր են մեր բաղդերը ·
«Ես հոս կը մնամ, դու կը թռիս միշտ :
«Օդը քեզ տանի, Հողը զիս կապէ ·
«Ափսո՛ս իմ ճակտին անգութ այս գիրին :»

-"Մի՛ , մի՛ լար դու նազելի ·
"Քու սիրելի թիթեռնիկ
"Որ հովերէ է մղուած՝
"Շուտ կը դառնայ կարօտիդ :

«Կու տամ քեզ հատս, սիրուն թիթեռնիկ.
«Օտար այդ ճամբէդ շտապէ դարձիր :
«Չըլլայ շատ հեռու՝ ծաղկներու մէջ բուր՝
«Մոլորիս, եւ զիս թողուս անկուշուած :
«Կը թռիս, դառնաս, նորէն կը թռիս,
«Ի՛ ամեն առտու զիս լացի մէջ տեսնես.
«Ինծի պէս դու ալ որմատ մը ձգէ,
«Կամ քեզ պէս ինծ ալ թեւեր պարգեւէ :»

–''Երբ օր մը թիթեռդ նոր թեւեր առած՝
''Խանդակաթ սիրով սուզի ծոցիդ մէջ.
''Ո՛, պիտի չըսես «Ինչո՞ւ հեռացար» :
''Ցասով հեռանամ,
''Փութով կը դառնամ,
''Ու քեզ թեւեր տամ
''Ազա՛տ խոյանքի,
''Բաղցր իմ ՀԱՅԱՍՏԱՆ :

(Թարգմանաբար)

ՍՈՒՐԲ ՆԵՐՍԷՍ ՇՆՈՐՀԱԼԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
ST. NERSES SHNORHALI LIBRARY

279
300
2013
280
Հայաստանի Ազգային գրադարան
NL0424198

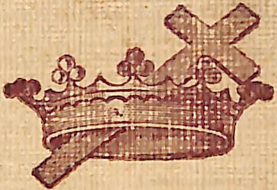

" Ասով պիտի ճանչնան զձեզ
մարդիկ թէ ինծի կ'աշակերտէք՝
եթէ սիրուք զիրար։ "